

STORTINGET

Representantforslag 165 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik, Grunde Almeland,
Alfred Jens Bjørlo og Guri Melby

Dokument 8:165 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo og Guri Melby om innføring av lobbyregister

Til Stortinget

Bakgrunn

Åpenhet og mulighet for innsyn er et viktig premiss for et liberalt demokrati og for ytringsfrihet. Det er også helt grunnleggende for tilliten til det norske politiske system, i tillegg til å være et sikkerhetsnett mot maktmisbruk og korrupsjon. En undersøkelse gjort av Norstat for Vårt Land viste at tilliten til Stortinget sank med ti pst. høsten 2022. Et av tiltakene som kan gjøres for mer åpenhet, er å innføre et lobbyregister.

Europarådets GRECO (The Group of States against Corruption) anbefaler i sin evalueringsrapport om Norge av oktober 2020 at det etableres en oversikt over folkevalgtes kontakter med ulike aktører. Begrunnelsen er at

«Norge scorer tradisjonelt høyt i internasjonale spørreundersøkelser om hvordan ulike land oppfattes mht. korrupsjon. Landet har videre en enestående merittliste når det gjelder å gjennomføre GRECOs anbefalinger; alle anbefalingene fra alle tidligere evalueringsrunder er gjennomført. Norske statsborgere er svært fornøyd med landets tjenester og institusjoner. Norge er blant de landene i verden der befolkningen har høyest tillit til den offentlige forvaltning. Administrativ korrupsjon og småbestikkelser er nesten ikke-eksisterende. Det er imidlertid andre korrupsjonsrelaterte utfordringer enn bestikkelser og lignende som er relevante i

norsk sammenheng, som tette nettverk og interessekonflikter.»

GRECO anbefaler å innføre regler/prinsipper og retningslinjer for hvordan medlemmer av den politiske ledelsen skal ha kontakt med lobbyister og andre tredjeparter som søker å påvirke myndighetsprosesser og -beslutninger, og å øke åpenheten om formålet med slike kontakter, for eksempel hvem man møtte og hva som var temaet for samtalen.

Stortinget har vedtatt klare og omfattende regler for offentlighet og innsyn i forvaltningen. Til grunn for disse reglene ligger at borgerne i all hovedsak skal ha tilgang til den informasjon som forvaltningen og politiske organer har, og at denne informasjonen ikke er den enkelte saksbehandlers eller folkevalgtes eiendom. Forslagsstillerne mener dette er et viktig regelverk, men at regelverket ikke går langt nok i å ivareta åpenhet og innsyn når det kommer til ulike former for lobbyvirksomhet.

Større åpenhet rundt politiske påvirkningsprosesser vil, etter forslagsstillerens syn, bidra til at borgerne får bedre innsyn i viktige deler av den politiske beslutningsprosessen og derigjennom økt tillit til at politiske beslutninger tas på rett grunnlag.

Forslagsstillerne vil understreke at møter mellom politikere og lobbyister er helt legitimt, og at lobbyisme åpenbart har positive sider. Gjennom å bidra med sin kunnskap og sine innfallsvinkler til aktuelle politiske saker kan lobbyister være en viktig demokratisk kilde til supplerende informasjon ut over det som opplyses i saksdokumenter. Et godt samspill mellom beslutningstakerne og dem beslutningene angår, er viktig i et levende demokrati.

På en annen side er det politiske systemet under stadig økende press fra sterke profesjonsinteresser, ulike former for organiserte særinteresser og maktkonsentrasjon i næringslivet. Utstrakt lobbyisme vil gi størst påvirkningskraft til økonomisk sterke og velorganiserte særinteresser på bekostning av andre. Dette er uheldig sett fra et demokratisk ståsted. Det vil være svært uheldig dersom bestemte aktører i et marked eller en bransje skaffer seg skreddersydde rammevilkår gjennom lukket kontakt. At det de siste årene har blitt stadig flere profesjonelle lobbyister og informasjonsbyråer som opptrer på vegne av slike klienter, forsterker dette argumentet ytterligere.

Forslagsstillerne viser til at PR-bransjen og Kommunikasjonsforeningen er positive til opprettelse av et lobbyregister. Senest i oktober 2021 skrev Kommunikasjonsforeningens ledelse følgende i et åpent brev til finansminister Vedum:

«Som andre i Norge er Kommunikasjonsforeningen svært opptatt av åpenhet, demokrati, etikk og å bevare tilliten i samfunnet. Dette er også grunnen til at foreningen ønsker et lobbyregister på Stortinget...»

I tillegg til Kommunikasjonsforeningen har en rekke aktører tatt til orde for et enkelt og ubyråkratisk system som bygger på dagens registrering av besøkende, herunder Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening, Norsk Journalistlag og Transparency International Norge.

Forslagsstillerne viser til at flere andre land har systemer for registrering av lobbyister. Europaparlamentet har hatt en registreringsordning for lobbyister i mange år. I 2011 ble dette registeret utvidet til å bli et «Transparency Register» for både Europaparlamentet og EU-kommisjonen.

I tillegg til disse er det en rekke land som har registreringsordninger, som Tyskland, USA, Canada, Australia, Irland, Polen, Slovenia, Israel og Østerrike.

Utformingen av registeret

Et offentlig tilgjengelig lobbyregister bør inneholde informasjon om hvem som er i kontakt med hvem, hvilken sak det gjelder, og hvem lobbyisten representerer. Forslagsstillerne mener dette er informasjon som bør være tilgjengelig for borgerne både når det gjelder stortingsrepresentanter og den politiske ledelse i departementene og på Statsministerens kontor.

Skillet mellom personer som opptrer som lobbyister, og de som oppsøker stortingsrepresentanter som borgere uten å ha som mål å påvirke en spesiell sak, er ikke entydig. Det må være en klar forutsetning for nye lovregler at det ikke legges hindringer i veien for slik kontakt direkte mellom borger og folkevalgt. Både Europaparlamentet og Kongressen i USA har funnet fram til regler som ivaretar begge hensyn, og dette burde være fullt mulig å løse i Norge også.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas registrering.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas registrering.

29. mars 2022

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Alfred Jens Bjørlo

Grunde Almeland

Guri Melby